

Oversigt over 1960'er-soulmusik s. 1

Stax, Soulsville U.S.A.
se [Wikipedia: Stax Records](#)

Startet af Jim Stewart og Estelle Axton

Studiegruppe (og sangskrivere/producere): Booker T. & The M.G.s: Donald Dunn (bas), Booker T. Jones (orgel, klaver), Steve Cropper (guitar) og Al Jackson (trommer). Tit

markant basostinat, backbeat på trommerne (lillettrommeslag på 2 og 4), countryinspirerede fills på guitar.

Memphis Horns, ofte to tenorsaxer og trompet. Fandt som regel selv på hvad de skulle spille. Tit call and response til forsangeren eller flydeakkorder. Får tit lov til at spille et lille mellemstykke.

Otis Redding

Gospel
Blues
Rock
Country

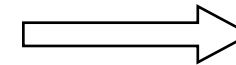
Sam & Dave, arbejdede med Hayes/Porter

Wilson Pickett

Stax studio A, tidligere biograf. Alt blev optaget i ét take på to spor. Arrangementer blev lavet på stedet, »head arrangements«, alle kunne komme med ideer. Rå, upoleret enkel lyd.

»Finger snappin' good«

Oversigt over 1960'ers-soulmusik s. 2

Motown, Hitsville U.S.A.s »production line«
Inspireret af bilfabrikkernes samlebåndsproduktion.
Motown = Motortown = Detroit. Se [Wiki: Motown Records](#)

Pop
Blues
Klassisk
Doo-wop
Rock
Gospel

Sangskrivere og producere

Funk brothers-groove

Push-beat: lille trommeslag på alle 4 taktslag.

Markant James Jamerson-basgang

Tamburin og guitar på 2- og 4-slaget

Charm school.
Styling,
danselektioner,
manerer

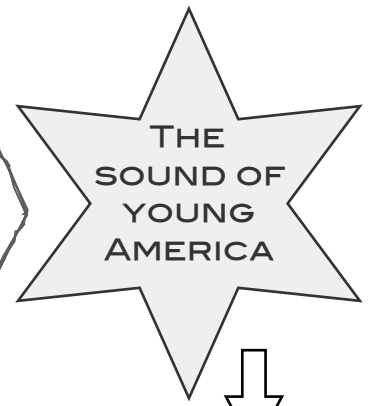

Kunstnere med stil

I »the snakepit«, studiet

Quality Control

Distribution,
markedsføring

»The softening track«:
Klassiske instrumenter der bløder op og give en stor lyd

Tit vibrafon og barytonsaxofon.

Oversigt over 1960'er-soulmusik s. 3

Rundt om musikken:

Sydstatssoul	Motown	James Brown
<p>Kunstnere: Aretha Franklin, Otis Redding, Sam & Dave, Wilson Pickett, Booker T & The MG's</p> <p>Pladeselskaber: Stax i Memphis, Fame i Muscle Shoals, Alabama, Atlantic i New York, ejede af hvide.</p> <p>Musikere: blandet sorte og hvide.</p> <p>Målgruppe: sorte (og hvide).</p> <p>Rødder: Gospel- og blues.</p>	<p>Kunstnere: The Supremes, The Temptations, Marvin Gay, Stevie Wonder, Jackson Five, The Four Tops</p> <p>Pladeselskab i Detroit (MotorTown) ejet af Berry Gordy, producere, sort ejet Berry Gordy), producere, musikere og øvrige organisation sorte.</p> <p>Målgruppe: The Sound of Your America: alle unge – og dermed først og fremmest hvide. Popmusik med kærlighedstekster, dog fra slutningen af 1960'erne mere samfundsbevidste.</p> <p>Rødder: overvejende poprødder, dog med et meget effektivt beat leveret af studiegruppen »The Funk Brothers«. En del vokalgrupper med rødder i gospel/r&b-vokalgrupper.</p>	<p>Sort sanger med hvidt pladeselskab</p> <p>Musikere og øvrige organisation overvejende sorte.</p> <p>Målgruppen er overvejende sort. Tekster om at danse, om groovet, musikken (fx at saxofonisten Maceo Parker) skal til at spille solo), men også om borgerrettigheder (»Say it Loud, I'm Black and I'm Proud«)</p> <p>Rødder: gospel-, blues- og jazzrødder. Funkmusik.</p>
<p>Organisation</p> <p>I pladestudiet står en lidt tilfældig sammensat kreds af sangskrivere og en fast gruppe af studiemusikere for produktioner (på Stax er det Booker T & The MG's).</p> <p>Kvalitetskontrol foregår (ganske usystematisk) i den tilhørende pladeforretning (Stax).</p> <p>Atlantic styrer distributionen.</p>	<p>Pladeselskabet styrer med hård hånd alle led i produktionen med inspiration fra bilfabrikkernes samleband.</p> <p>»The Assembly Line« indeholder alle elementer: sangskrivning, producering, indspilning, studiemusikere, »Quality Control«, styling, image, turnéer, markedsføring, distribution osv.</p> <p>Lokale talenter. »Charm school« oplærer de lokale ghettoteenagere til at opføre sig med stil.</p>	<p>Brown laver sin egen organisation som står for turnéer og markedsføring (bl.a. igennem et net af personlige kontakter med DJs). Indspilninger foregår efter Browns egen plan med eget materiale og eget band.</p> <p>Pladeselskabet står kun for udgivelsespolitik og distribution, men i konstant kamp med Brown.</p>

Oversigt over 1960'er-soulmusik s. 4

Ned i musikken:

Sydstatssoul: »Less is more«	Motown: »The Sound of Young America«	James Brown: »A Brand New Bag«
<p>Instrumentation Standardrytmegruppe (bas, trommer, guitar, keyb.) Lille blæsergruppe (trompet, 1-2 tenorsax, barytonsax), enkle arrangementer.</p> <p>Ikke det store sceneshow, nogle moves, ellers gospelgudstjenesteinspireret, hvor man har »the spirit«.</p>	<p>Standardrytmegruppe + eksperimenter med besætningen: vibrafon, mellotron, usædvanlig perc, meget varierende blæsergruppe, kor, strygere, træblæsere og andre klassiske instrumenter. Store arrangementer.</p> <p>Sceneshow med instuderede dansetrin, bevægelser, opførsel på scenen.</p>	<p>En del arrangeret. Rytmegruppe med flere guitarer og (live) flere trommeslagere, bas, orgel, stor blæsergruppe (trompet, basun, saxer).</p> <p>Stort show på scenen med MC, go-go-dansere, korpiger der også får solonumre ind imellem. James Brown er the Godfather, der styrer alt ved at løfte en lillefinger (og til at give bøder når folk spiller forkert).</p>
<p>Arrangement og groove Optaget live i studiet. Alle arrangerer sig selv. Groovet meget bestemmende for nummerets profil. På Stax lægger Booker T. & The MG's deres karakteristiske groove med livlig basgang, tørre trommer og guitar.</p> <p>Blæserriffs varieres gennem numrene – ofte som kommentar til sangeren. I ad lib-stykke har blæserne ostinat.</p> <p>Call & response Nogen improvisation i rytmegruppen (ostinatvariation & fills). Ingen eller få soloer. På Stax tit et blæsermellemstykke.</p>	<p>Rytmegruppen med til at arrangere sig selv, professionelle arrangører på stryger- og blæsergruppe.</p> <p>Groovet delvist bestemmende for nummerets profil. Funk brothers lægger groovet, tit med ekstra betoning af pulsslæg (lilletromme og håndklap på alle 4) så alle kan danse med. Ofte bygget op om basostinat (James Jamerson). Ofte med barytonsax som andet basinstrument, så bassen bliver betonet. Meget enkle ostinater i akkordinstrumenter.</p> <p>Oven på rytmegruppen et friere "symfonisk" lag, »the softening track« med strygere og blæsere med mere klanglig/melodisk funktion. En vis brug af overdubs.</p> <p>Kun lidt improvisation i rytmegruppen (bortset</p>	<p>Live i studiet. Rytmegruppen får anvisninger af Brown eller andre. Blæserarrangementet laves af en af blæserne (fx Maceo Parker)</p> <p>Groovet er nummeret</p> <p>Eksperimenter med trommerytmer. Alle instr. spiller ostinater der indgår i et kompliceret rytmisk spil med hinanden, call & response mellem blæs og guitar for eksempel. Et væv af ostinater.</p> <p>Ostinattvang – ingen improvisation i rytmegruppen eller blæserne. Dog er der tit soloer.</p>
<p>Form Lidt en blanding mellem rock/pop- og bluesform. Ad lib-stykker, kontraststykker (Stax' obligate mellemstil)</p>	<p>Enkle former, intro-vers-omkvæd plus evt. break. Hos Holland/Doszier/Holland ofte barytonsaxsoloe. Ofte føles sangen som ét langt omkvæd.</p>	<p>Løs form, hvor Brown tit siger fx »Take me to the bridge« når man skal spille broen, eller giver andre instrukser undervejs. Som regel to dele, en hoveddel (på trin I), kontraststykke, bridge (på IV). Nogle numre i bluesform med B-stykke (»I got You (I Feel Good)«).</p>
<p>Sound Det enkle lydbillede, den autentiske band-live-lyd. Sound er givet ud fra arrangement, ikke miksnings.</p>	<p>Der arbejdes og eksperimenteres bevidst med sound, på vej mod soundscape. En massiv bund over for en fremmikset vokal og et symfonisk lag. Fremhævelse af høje og dybe frekvenser i miksnings.</p>	<p>Sound er igen givet ud fra arrangement; den funky spille måde.</p>

Oversigt over 1960'er-soulmusik s. 5

Sydstatssoul: »Less is more«	Motown: »The Sound of Young America«	James Brown: »A Brand New Bag«
<p>Melodiopbygning Sangskrivning med udgangspunkt i blues og gospel. Ikke syng-med-melodier, sangeren har stor frihed.</p>	<p>Enkel popsangskrivning med stor vægt på et eller flere hooks (og dermed en voldsom repetition). Formelagtige ørehængende melodier</p>	<p>Minimalistisk sangskrivning hvor melodi kan bestå af en enkelt frase der underkastes ekstrem repetition, variation og fragmentering</p>
<p>Vokalstil Blues/gospelvokal Rytmsk og melodisk kompliceret – synkoper og melismer anvendes til at variere en melodi til ukendelighed (som i gospel), råb, skrig, støn.</p>	<p>Popvokal med en vis brug af melismer og synkoper, men som en fast del af melodien, ikke som variation. Andre kunstnere som The Four Tops og The Temptations har tydeligere gospeltræk med den hæse gospelforsanger.</p>	<p>Rytmsk kompliceret og perkussiv vokal med mange sekundære indskud som skrig, støn og “holy laughs”. Han stemme er ofte et rytmeinstrument. Til tider messende, snakkende, rappende.</p>
<p>Kor og blæsere Kor anvendes sjældent på Stax, blæserne har ofte korets rolle. På Fame/Atlantic optræder kor sædvanligvis i simple call & response-strukturer – ofte i omkvæd og ad lib (»Mustang Sally«). På Stax har blæsere tit et fast mellemspil.</p>	<p>Her finder vi vokalgrupperne – som i 1950'ernes vokalgruppe-R&B er der en nuanceret brug af kor: response, hook-fordoblinger, ostinater og flydestemmer.</p>	<p>I starten r&b-vokalgruppestil hos The Famous Flames med call and response Senere en enkelt (Bobby Byrd) der kommenterer Brown, bekræfter budskabet i omkvædet, synger medstemme nogle steder.</p>
<p>Tekst Tekster der fremstiller den selvsikre mand/kvinde der kræver sin ret hvad enten det er sex eller blot respekt! Ingen direkte politiske referencer. “I can give you what you want ... you got to come back for more” (Hard to Handle).</p>	<p>Stuerene, sukkersøde, men også sanselige poptekster med klare referencer til en teenageverden. Længsel er det gennemgående tema. Undtagelser: de sene Temptations og Marvin Gay med mere samfundsrelevante tekster. “I’ve got sunshine on a cloudy day” (My Girl).</p>	<p>Tekster der trækker kraftigt på sort kultur og sort slang. Tilsyneladende usammenhængende tekster der spiller på selve opførelsessituationen. Flere tekster med direkte politiske og racemæssige referencer: “It’s in my color, I’ve got to holler” (Funky Drummer).</p>
<p>Harmonik & skala Akkordrækkefølgen sjældent en del af nummerets profil. Overvejende bluesharmonik der kan have tre former: 1) Bluesform (sjældent) 2) Hovedtreklange med tilføjet lille septim 3) Anvendelse af bIII og bVII Overvejende bluesskala. Ballader er ofte funktionstonale.</p>	<p>Akkordrækkefølgen er ofte del af nummerets profil. Funktionstonal eller anden modalitet end blues. Specielt H-D-H sværmer for en utraditionel og eksperimenterende brug af funktionstonalitet. Almindelige dur/molskalaer (ren mol), ofte i pentatone udgaver.</p>	<p>Ingen harmonik! (et provokerende udsagn, men reelt forekommer der i mange numre ingen akkorder; som et levn optræder kontrasten mellem A- og B-stykke på I og IV trin) Udelukkende bluesskala.</p>